

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Της **ΑΙΜΙΛΙΑΣ ΣΤΑΘΑΚΟΥ**
a.stathakou@realnews.gr

Ενα άγνωστο μεταλλαγμένο στέλεχος του SARS-CoV-2 αναπτύσσεται και εξαπλώνεται στη χώρα μας και συγκεκριμένα στην Αττική. Το στέλεχος B.1.1.318 -γνωστό και ως αθηναϊκή μετάλλαξη-, που εντοπίζεται περίπου στο 30% των δειγμάτων τα οποία αναλύονται στο Λεκανοπέδιο, προκαλεί ανησυχία καθώς είναι πιθανόν να εμφανίζει ανθεκτικότητα στα αντισώματα που προκύπτουν είτε από φυσική ανοσία είτε από εμβολιασμό.

Η παγκόσμια επιστημονική κοινότητα παρακολουθεί με μεγάλη ανησυχία την εμφάνιση των νέων στελεχών του SARS-CoV-2 και προειδοποιεί για τον κίνδυνο εμφάνισης ενός τέταρτου σφοδρού επιδημικού κύματος από μεταλλαγμένα στελέχη, ανθεκτικά στον εμβολιασμό. Στη χώρα μας το Εθνικό Δίκτυο Γονιδιωματικής Επιτήρησης του ΕΟΔΥ παρακολουθεί στενά τις νέες μεταλλάξεις και την εξάπλωσή τους στον πληθυσμό. Στην τελευταία έκθεσή του αναφέρεται ότι, πανελλαδικά, στα 11.811 δείγματα που έχουν ελεγχθεί, οι πιο συχνές μεταλλάξεις ειδικού ενδιαφέροντος που έχουν ταυτοποιηθεί είναι η βρετανική B.1.1.7 (66,91%), η αθηναϊκή B.1.1.318 (7,02%) και η αφρικανική B.1.351 (0,63%).

Το ανησυχητικό είναι ότι στο Λεκανοπέδιο της Αττικής το τελευταίο διάστημα εξαπλώνεται το άγνωστο μεταλλαγμένο στέλεχος B.1.1.318, που φέρει χαρακτηριστικά τα οποία απαντώνται και σε άλλα μεταλλαγμένα στελέχη.

Ο καθηγητής **Δημήτρης Θάνος**, πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου του Ιδρύματος Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών, που πρωτοστατεί στη γονιδιωματική επιτήρηση του SARS-CoV-2 στη χώρα μας, εξηγεί ότι ο αριθμός των περιστατικών με αυτή τη μετάλλαξη που εντοπίστηκαν στη χώρα μας είναι μεγαλύτερος από τον αριθμό όλων των περιστατικών που έχουν καταγραφεί παγκοσμίως. Σύμφωνα με τον καθηγητή, το συγκεκριμένο στέλεχος εντοπίστηκε στη χώρα μας τον περασμένο Φεβρουάριο σε αλλοδαπό, ωστόσο δείχνει μια ανησυχητική δυναμική αύξηση της διασποράς του, καθώς σε μικρό χρονικό διάστημα ανταγωνίζεται τη βρετανική μετάλλαξη που επικρατεί στην Αττική.

«Το B.1.1.318 φαίνεται ότι έχει πλεονεκτήματα που ευνοούν την επικράτησή του, καθώς ανταγωνίζεται το βρετανικό στέλεχος που εντοπίζεται στο 70% των δειγμάτων», επισημαίνει ο κ. Θάνος και τονίζει χαρακτηριστικά ότι πρόκει-

Η νέα παραλλαγή του ιού εμφανίστηκε τον Φεβρουάριο στον Κεντρικό Τομέα της Αθήνας και πλέον εντοπίζεται στο 30% των δειγμάτων στο Λεκανοπέδιο

Ανησυχία για την αθηναϊκή μετάλλαξη

ται για «μάχη γιγάντων». Όπως εξηγεί ο καθηγητής, το συγκεκριμένο στέλεχος φέρει στοιχεία από άλλες μεταλλάξεις που εμφανίζουν ανθεκτικότητα στα εξουδερωτικά αντισώματα, όπως είναι η νοτιοαφρικανική, η βραζιλιάνικη και η μετάλλαξη της Καλιφόρνιας. «Ακόμα δεν γνωρίζουμε πολλά πράγματα για το B.1.1.318, ωστόσο το γεγονός ότι ανταγωνίζεται επιτυχώς το βρετανικό στέλεχος το οποίο κατάφερε να επικρατήσει έναντι των άλλων, δείχνει δυναμική που πρέπει να μας προβληματίσει», εξηγεί ο κ. Θάνος.

«Με τη στενή και αδιάκοπη γονιδιωματική επιτήρηση κατορθώσαμε να περιорίσουμε άλλα στελέχη, όπως για παράδειγμα το νοτιοαφρικανικό,

που πρωτοεμφανίστηκε στη Θεσσαλονίκη, και το ινδικό, που πρόσφατα καταγράψαμε τα πρώτα περιστατικά. Η προσπάθεια πρέπει να ενταθεί και για τον λόγο αυτό έχουμε στενή συνεργασία με τις Περιφέρειες Αττικής και Πελοποννήσου που συνδράμουν στην προσπάθεια αυτή ενόψει έναρξης και της τουριστικής περιόδου», καταλήγει ο πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου του Ιδρύματος Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών.

Από την πλευρά του, ο ομότιμος καθηγητής Γενετικής του ΑΠΘ **Κωνσταντίνος Τριανταφυλλίδης** επισημαίνει ότι είναι άγνωστη η προέλευση του B.1.1.318. Σύμφωνα με τον καθηγητή, το συγκεκρι-

μεταλλαγμένο στέλεχος φέρει δύο μεταλλάξεις που μας απασχολούν. «Η ύπαρξη της μετάλλαξης G614 υποδηλώνει αυξημένη μολυσματικότητα του ιού, ενώ η ύπαρξη της μετάλλαξης E484K συμβάλλει στη μη εύρυθμη λειτουργία του ανοσοποιητικού συστήματος και ως εκ τούτου ενδέχεται να είναι ανθεκτική στα εμβόλια. Επίσης, η παραλλαγή αυτή έχει μεγάλη μεταδοτικότητα, ενώ σε κάποιες περιπτώσεις έχει ανιχνευτεί μεγαλύτερο ιικό φορτίο στον ασθενή», τονίζει ο Κων. Τριανταφυλλίδης.

Στοχευμένες δράσεις

Τον προβληματισμό του για την εξάπλωση της αθηναϊκής μετάλλαξης μέσα σε μικρό χρονικό διάστημα από τον εντοπισμό του πρώτου περιστατικού εκφράζει ο καθηγητής του εργαστηρίου Περιβαλλοντικής Μηχανικής του ΑΠΘ **Δημοσθένης Σαρηνγιάννης**. Το θετικό είναι, όπως λέει ο καθηγητής, ότι προς το παρόν υπάρχει μια κοινωνική περικυβερτασία αυτού του στελέχους σε συγκεκριμένες περιοχές και πληθυσμούς. «Πρέπει να εκμεταλλευτούμε τη μειωμένη κινητικότητά του και να κάνουμε στοχευμένες δράσεις για να ανακόψουμε την εξάπλωσή του», εξηγεί ο κ. Σαρηνγιάννης και καταλήγει τονίζοντας την ανάγκη να δοθεί προτεραιότητα στον εμβολιασμό των κατοίκων των συγκεκριμένων περιοχών του κέντρου της Αθήνας και ταυτόχρονα να ενισχυθεί η επιδημιολογική επιτήρηση σε αυτές τις περιοχές.

Σχετικά με την αποτελεσματικότητα των εμβολίων έναντι των μεταλλάξεων, ο καθηγητής Κλινικής Ιολογίας στο Πανεπιστήμιο Κρήτης **Γιώργος Σουρβίνος** εκτιμά ότι με τα υπάρχοντα δεδομένα φαίνεται ότι μειώνεται κατά το 1/3. Το ενθαρρυντικό είναι, σύμφωνα με τον καθηγητή, ότι εκτός από τα αντισώματα, υπάρχει και η κυτταρική ανοσία. Δηλαδή τα κύτταρα μνήμης είναι πιθανόν να είναι εκπαιδευμένα με τον εμβολιασμό ώστε να αντιμετωπίσουν ενδεχόμενη λοίμωξη από μεταλλάξεις και έτσι να αυξήσουν την αποτελεσματικότητα των εμβολίων. «Μας ανησυχεί η πιθανή εμφάνιση και άλλων μεταλλαγμένων στελεχών του ιού, λόγω της έλευσης των τουριστών και γι' αυτό τον λόγο το Εθνικό Δίκτυο Γονιδιωματικής Επιτήρησης βρίσκεται σε επαγρύπνηση», καταλήγει ο κ. Σουρβίνος.

Προκόπης Παυλόπουλος

Η αστική ευθύνη του Δημοσίου από ενδεχόμενες παρενέργειες των εμβολίων

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΥΚΟΥΡΕΝΤΖΟΥ**
g.lykourantzou@realnews.gr

■ ΕΧΕΙ ΑΣΤΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ το Δημόσιο λόγω βλάβης της υγείας που υφίσταται ένα πρόσωπο εξαιτίας πιθανών παρενεργειών του εμβολίου; Το σύνθετο αυτό ζήτημα, το οποίο ακόμα δεν έχει κριθεί για τα εμβόλια κατά της COVID-19, αποτέλεσε βασικό θέμα της διάλεξης του καθηγητή **Προκόπη Παυλόπουλου** προς τους φοιτητές της Νομικής Σχολής Αθηνών με θέμα «Η συνταγματική κατοχύρωση της αστικής ευθύνης του Δημοσίου».

Ο τέως Πρόεδρος της Δημοκρατίας έκανε εκτενείς αναφορές στην απόφασή 622/2021 του ΣτΕ, η οποία έκρινε πότε και πώς θεμελιώνεται αστική ευθύνη του Δημοσίου στο πλαίσιο νομίμως διενεργούμενου εμβολιασμού, σημειώνοντας, ωστόσο, ότι η υπόθεση

επί της οποίας έκρινε το Συμβούλιο της Επικρατείας ουδεμία σχέση έχει με τα εμβόλια και τους εμβολιασμούς κατά της COVID-19. Κι αυτό γιατί η συγκεκριμένη υπόθεση αφορά υποχρεωτικό εμβολιασμό (το 2015) μικρού κοριτσιού με το εμβόλιο MMR II (τριδύναμο εμβόλιο ιλαράς, παρωτίτιδας και ερυθράς), προκειμένου να εγγραφεί σε σταθμό προνηπίων, το οποίο μετά τον εμβολιασμό του παρουσίασε πανεγκεφαλίτιδα -σπανιότατη νόσος (1:1.000.000 δόσεων εμβολίων)- ως παρενέργεια του εμβολίου.

Παρά ταύτα ο κ. Παυλόπουλος τόνισε ότι η συγκεκριμένη απόφαση δημιουργεί νομολογιακό προηγούμενο, το οποίο, δίχως αμφιβολία, δείχνει την αντίστοιχη νομολογιακή οδό, εφόσον προκύψουν στο μέλλον παρεμφερή ζητήματα βλάβης της υγείας από ενδεχόμενες παρενέργειες των εμβολίων κατά της COVID-19.

Σε κάθε περίπτωση, για τη θεμελίωση αστικής ευθύ-

νης πρέπει να αποδεικνύεται επαρκώς βάσει επιστημονικών τεκμηρίων, ότι η βλάβη της υγείας οφείλεται ευθέως στο εμβόλιο και όχι σε άλλη αιτία και, δεύτερον, η ως άνω βλάβη πρέπει να έχει επέλθει «συνεπεία εμβολιασμού διενεργούμενου με σκοπό την προστασία της δημόσιας υγείας, συλλογικά και ατομικά».

Ο κ. Παυλόπουλος σημείωσε, πάντως, ότι το Συμβούλιο της Επικρατείας απέφυγε να θέσει, τουλάχιστον ρητώς, ως προϋπόθεση της αστικής ευθύνης του Δημοσίου από τις παρενέργειες του εμβολίου, την υποχρεωτικότητα του εμβολιασμού. Άλλωστε, στην περίπτωση της COVID-19 απομένει να κριθεί ιδίως το αν ο εμβολιασμός θα θεωρηθεί ως υποχρεωτικός και στις περιπτώσεις όπου η θεσμική του καθιέρωση δεν προβλέπεται ευθέως, αλλά εμμέσως, π.χ. ως απαραίτητη προϋπόθεση άσκησης μιας δραστηριότητας.

